

TASTE OF

LIMMUD

הִישָׁן יִתְחַדֵּשׁ וְהַחֲדָשׁ יִתְקַדֵּשׁ

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jtkadeesj...

...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbin van Israël

Igrot Haraya, Iggeret 164

Sjabbat 9 oktober / 1 chesjwan 5771

Sidra Noach, Beresjiet [Genesis] 6:9-11:32

2e sefer Tora: Berésjit 1:14-19,

Tanach blz. 13-22, 3

Haftara voor Rosj Chodèsj: Jesjaja 66:10-23

Tanach blz. 912-914

Vertaling: Jaap en Sabine Frank-Fiedler

Voor het Engelse origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5770/Noach/

NOACH

Sidra Noach begint met het beschrijven van de persoon Noach en de gemeenschap waar hij deel van uitmaakt. God geeft Noach de opdracht een ark te bouwen waardoor hij zichzelf, zijn gezin en de dieren van de ondergang redt. Na deze episode met de Vloed (*Maboel*, expliciet in de Hebreeuwse tekst géén "zondvloed") brengt Noach een offer aan God die hem en zijn gezin zegent en een verbond met hem aangaat. De sidra vervolgt met de minder vaak vertelde episode van Noachs dronkenschap, met het verhaal van de toren van Babel en een lange genealogische lijst van zijn nazaten.

Noach – Alastair Falk

Alastair Falk is Director of Educational Leadership aan de University of Judaism in Los Angeles (UJLA). Hij was hoofddocent aan 3 verschillende scholen, heeft het Jerusalem Fellows programma gevolgd en was de en initiator en eerste coördinator van de oorspronkelijke Limmud.

In slechts negen korte pesoekim (verzen, zinnen) valt de mensheid en hun taal uiteen. Het verhaal van Babel is weliswaar kort, maar klinkt in alle eeuwen door. Het beeld van mensen die niet in staat zijn of onwillig om begrip voor elkaar op te brengen lijkt aan de basis te liggen van elk conflict. Waardoor we instinctief diegenen ondersteunen die de ander willen verstaan en zich daarom inspant om echt naar hem te luisteren. Toch is het God, de grote "Eenheid" die "neerdaalt" om de bouwers van Babel te verspreiden en verwarring te stichten. Het waarom ervan is niet duidelijk. Is het, zoals de tekst suggereert, "omdat alles wat ze verder nog van plan zijn binnen hun bereik ligt"? (Beresjiet 11:6) Is dit een herhaling van het gebod niet van het fruit van de boom [van de kennis van goed en kwaad (Beresjiet Beresjiet 2-16-18)] te eten voor het geval de eenvoudige mens te veel zal komen te weten? Kunnen deze ijzervretende bouwers van Babel God werkelijk bedreigen?

Traditionele interpretaties van de tekst benadrukken dat wat ze *van plan zijn te doen* hun eigenlijke zonde is. Ondanks alle voordelen van eenheid van doel en eenheid van spraak, kunnen zij aan niets anders denken dan een toren te bouwen om zich groter te maken dan ze

zijn en zo hun naam te vestigen. Merk het enkelvoud op bij "hun naam": één naam en dus één manier van iedereen te beschrijven, één geloof." Adam geeft alle dieren hun naam, elke soort onderscheiden en verschillend. Noach wordt opgedragen twee van elke soort in de ark te brengen. De toekomst van de wereld lijkt verweven met een bevestigende verscheidenheid. En dan zijn daar nog die lange genealogische lijsten die aan dit verhaal voorafgaan en er op aansluiten: naam na exotische naam; alleen dat, geen beschrijvingen, alleen hun namen. Alsof elke naam op zich iets unieks aanduidt. Voor Babel echter is het streven om beroemd te worden onder één naam, in één overkoepelende definitie de hele mensheid te beschrijven zonder enige verschillen te accepteren.

Als we het verhaal van Babel lezen vanuit het perspectief van deze, onze eeuw, begrijpen we het gevaar van één enkele naam, één enkel geloof en één ideologie. Het volk van Babel herschiep de natuurlijke wereld in baksteen en mortel en bouwde versterkte torens. Weer lijkt het alsof dit Gods woord bevestigt: "bevolk de aarde en onderwerp haar", maar het werd een grove onderdrukking van de natuur door de aarde te veranderen in steen en mortel. Zelfs de formulering in het Hebreeuws is kort en hard: "*wajehie chol haärets safa echat oe-devariem achadiem*" [min of meer letterlijk vertaald: "Ooit was er op de hele aarde één taal en enkele woorden" (11:1)] Rasji beschrijft deze woorden als scherp en berekenend. Hier is sprake van een wereld van steen boven mensen, van gebouwen boven levensbeschrijvingen. Er is geen vooraf en geen nadien, alleen het steenkoude heden, waarbij de taal eerder overheerst dan samenbrengt.

Zo dus wordt God afgeschilderd, met verrukkelijke ironie, als "afdalend" naar die "mensenkinderen" [*benee haädam*] om hun grote toren te bekijken (11:5). We worden wellicht aan Shakespeare herinnerd: "de mens, trots maar geheel onwetend van waar hij het meest zeker van is, haalt zulke fantastische streken uit tegenover de hemelen dat het de engelen doet wenen."

Maar we lezen Babel ook vanuit de kennis en ervaring van de geschiedenis. We kennen inmiddels ook een andere symboliek van torens en muren, die de ene "waarheid" opgesloten houdt om andere stemmen buiten te sluiten. Babel staat voor de totalitaire staatsvorm, met slechts één officiële stem, één correct taalgebruik en één "algemeen belang".

Na Babel zijn we dan misschien allemaal verspreid en stamelend, maar als op zoek zijn naar een gemeenschappelijke stem doen we dit door diens verscheidenheid te aanvaarden en gaan we ervan uit dat iedereen, op zijn of haar manier wel iets van waarde heeft te melden.

Een andere invalshoek – Het ToL Team

Deze herfst (2009) valt Sjabbat Noach op 23/24 oktober. De dag dat een aantal deskundigen op het gebied van de wereldklimaatcrisis hebben opgeroepen tot wereldwijde maatregelen om onze planeet tegen klimaatrampen te beschermen.

Deze Toratekst leent zich ertoe ons te concentreren op het gevaar van de vernietiging van het leven op onze planeet, op de maatregelen die we moeten treffen om dat te voorkomen en op het beschermen van het leven waaruit de mensheid is ontsproten en beschaving is ontstaan. Daarom kunnen we Sjabbat Noach beschouwen als de "Sjabbat van Wereldwijde Klimaatgenezing." Met speciale gebeden, derasjot, Tora/Midrasj commentaren, liederen, lezingen, discussies, voorstellen, kidoesjiem, maaltijden, wandelingen, verhaaltjes voor kinderen en uitnodigingen aan officials en milieudeskundigen. Naast alle andere mogelijkheden van een Joodse bijdrage om de aarde te genezen van de gevaren door onbeheerst gebruik van fossiele brandstoffen die ons allen bedreigen.

Het internationaal naleven van de "Sjabbat van Wereldwijde Klimaatgenezing" is een voorbode van de cruciale vergadering van de Verenigde Naties over de klimaatcrisis die in december 2009 was gepland in Kopenhagen. Vrijwel dagelijkse verslagen van uiteenlopende droogtes, overstromingen, stormen, bosbranden en smeltend ijs aan de Noord- en Zuidpool, op bergtoppen en gletsjers en van de noodgedwongen migratie van binnendringende soorten en ziektes naar nieuwe territoria schreeuwen allemaal om vérstrekkende maatregelen.

Passage na passage in Tora roepen naar ons dat we krachtadiger moeten handelen. Niet alleen in de privésfeer en gemeenschappen maar ook in het omvormen van het openbare beleid naar het genezingsproces van de hele levenssfeer. Niet alleen moeten we onze eigen huishoudens en openbare gebouwen "vergroenen", maar er ook naar streven om het heersende overheidsbeleid om te buigen van fossiele brandstoffen naar innovatief energiegebruik, transport, voedselproductie, huisvesting en andere dimensies van onze samenleving.